

HELIUS HEATER

HES-45NS

HES-60NS

HES-75NS

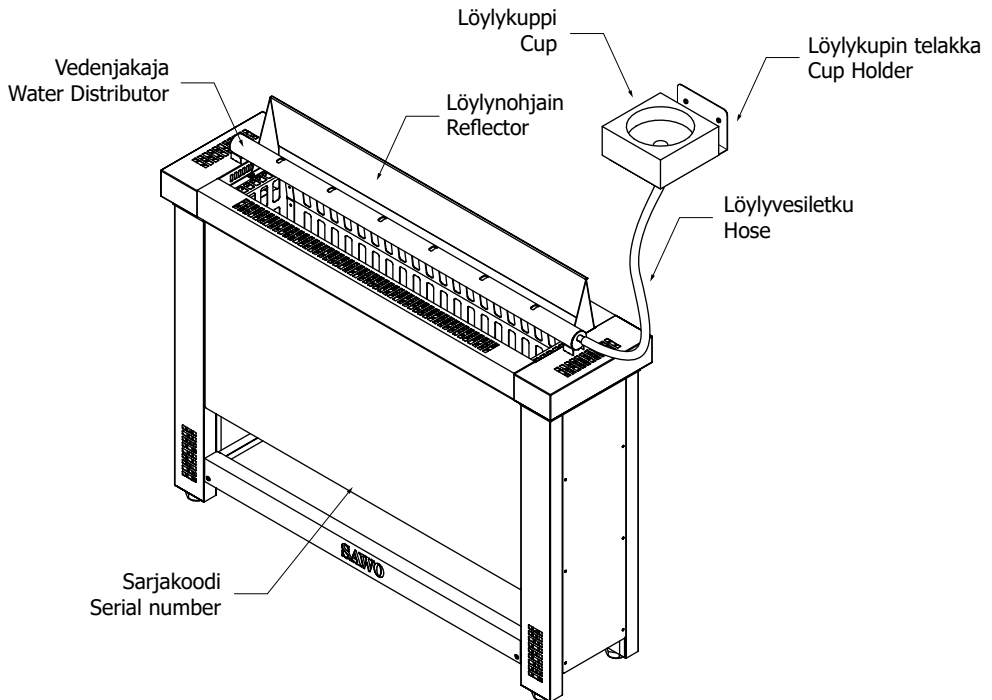
HES-90NS

Onnittelut loistavasta kiuasvalinnasta!

Tutustu huolellisesti käyttöohjeisiin ennen tuotteen käyttöä.

Congratulations on your purchase of SAWO sauna heater!

Please read the manual carefully before using the heater.

SÄHKÖKIUAS | ELECTRIC SAUNA HEATER

Ei käytössä seuraavissa maissa: USA, Kanada ja Meksiko.

Not for use in the USA, Canada and Mexico.

SISÄLLYSLUETTELO

Turvallisuusohjeet	4
Käyttäjälle	4
Asentajalle	6
Kiukaan asennus	8
Kiukaan käyttöönotto	10
Löylyvesilinjan asentaminen	11
Heliuss Hoodin Assennus	12
Kiuaskivet	14
Kivien ladonta kiukaaseen	14
Saunahuoneen lämmitys	16
Ilmanvaihto	18
Eristys	18
Kiukaan kätisyyden vaihtaminen	20
Kytkenäkaavio	21
Tekniset tiedot	19
Saunan huolto	22
Vianetsintäkaavio	24
Varaosat	26

TABLE OF CONTENTS

Safety instructions	5
For user:	5
For technicians:	7
Heater installation	9
Heater Assembly	10
Water Accessory Installation	11
Heliuss Hood Installation	13
Heater stones	15
Loading stones into the heater	15
Heating of the sauna room	17
Air ventilation	19
Insulation	19
Rotating the heater	20
Electrical diagram	21
Technical data	19
Sauna maintenance	23
Diagnostic table	25
Spare parts	26

LUE ERITYISEN HUOLELLA LISÄHUOMIOT

READ THE MANUAL FOR ADDITIONAL IMPORTANT INSTRUCTIONS

PEITTÄMINEN AIHEUTTAA PALOVAARAN

COVERING THE HEATER CAUSES FIRE HAZARD

TURVALLISUUSOHJEET

Ole hyvä ja seuraa näitä ohjeita ennen kiukaan asentamista tai saunan käyttöä.

Käyttäjälle:

- Tämä kiuas ei sovellu sellaisten henkilöiden käytettäväksi (ml.lapset), joiden fyysiset tai henkiset ominaisuudet tai kokemuksen puute estävät heitä käyttämästä kiuasta turvallisesti. Kiuasta saa käyttää ainoastaan sen käyttöön perehtynyt henkilö.
- Lapset eivät saa puhdistaa tai huoltaa kiuasta ilman valvontaa.
- Älä anna koskaan lasten leikkiä kiukaalla.
- Älä anna valmista ruokaa kiukaalla.
- Älä laita puita sähkökiukaalle.
- Älä peitä kiuasta. Se aiheuttaa palovaaran.
- Älä kuivata vaatteita kiukaalla. Se aiheuttaa palovaaran.
- Älä istu kiukaalla. Se on todella kuuma ja aiheuttaa palovammoja.
- Älä käytä kloorivettä (esim. uima- tai porealtaasta) tai merivettä löylyvetenä. Se tuhoaa kiukaan.
- Älä käytä kiukassa mitään palavaa nestettä tai öljyä.
- Kiukaan asentamisen jälkeen lämmitä saunaa n. 30 minuutin ajan. Älä ole saunan sisällä suorittaessasi ensimmäistä lämmitystä (Katso sivu 16).
- Varmista ettei kiukaalla ole syttyvää materiaalia, ennen kuin kytket kiukaan päälle.

SAFETY INSTRUCTIONS

Please take note of these safety precautions before using the sauna or when installing the heater.

For user:

- This product is not designed to be used by persons (including children) with limited physical or mental abilities and limited experience and knowledge except under close supervision by a responsible person with knowledge and experience or having been advised by such person.
- Cleaning and user maintenance shall not be made by children without supervision.
- Under no circumstances should children be allowed to play with the device.
- Do not use the heater as a grill.
- Do not put wood of any kind on the electric heater.
- Do not cover the heater. It may cause a fire.
- Do not use the heater as clothes dryer. It may cause fire.
- Never sit on the heater. It is really hot and can cause serious burns.
- Do not use chlorinated water (e.g) . From the swimming pool or jacuzzi) or seawater. It can destroy the heater.
- Do not use any flammable liquids or oils on the heater as it might cause fire and damage to the heating elements.
- When installing a new heater, switch the heater on for 30mins. Do not stay inside the sauna room while performing the operation. See page 21
- Make sure that no flammable objects have been placed on the heater before activating the preset time function or the stand-by mode for the remote operation.

Asentajalle:

- Kiukaan kytkennän ja korjaamisen saa suorittaa vain valtuutettu sähköasentaja.
- Kiuasta asennettaessa tarkista vaadittavat suojaetäisyydet käyttöohjeesta (Katso sivu 8)
- Elektroniset anturit ja muut tunnistimet tulee asentaa siten, että saunaan tuleva raitisilma ei vaikuta niiden toimintaan. Ohjauspaneeli voidaan asentaa valintasi mukaan saunan ulko- tai sisäpuolelle.
- Julkisessa käytössä olevaan kiukaaseen, jossa on viikkoajastin tai kauko-ohjaus mahdollisuus on asennettava erillinen ovitunnistin saunan oveen. Tunnistin kytkee pois päältä kaikki esiajastustoiminnot, kun kiuas on valmiustilassa ja ovi avataan.
- Ennen kiukaan asennusta tarkista valmistajan saunalle määrittelemät maksimija minimikoot (Katso sivu 21).
- Varmista, että saunan ilmanvaihto on riittävä ja asianmukainen (Katso sivu 18).

For technicians:

- Wiring and repairs must be done by a certified electrician.
- Follow the Minimum Safety Distances when mounting the heater (See page 8).
- The electronic sensor and electronic heating system should be mounted in a way so that incoming air will not interfere with it. If using separate control, the control unit and control panel must be mounted outside the sauna cabin.
- If this sauna heater is used for public saunas or saunas that may be switched on by a separate remote-control system, the door of the sauna room must be fitted with an interlock such that the stand-by mode setting for remote operation is disabled if the sauna door is opened when the stand-by mode setting for remote operation is set.
- Observe the specifications on volumes of the sauna cabin (See page 21).
- Observe the specifications on ventilation of the sauna cabin (See page 19).

KIUKAAN ASENNUS

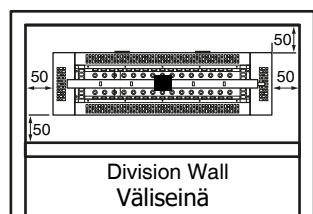
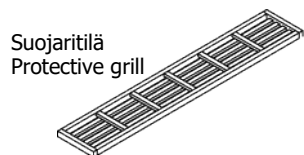
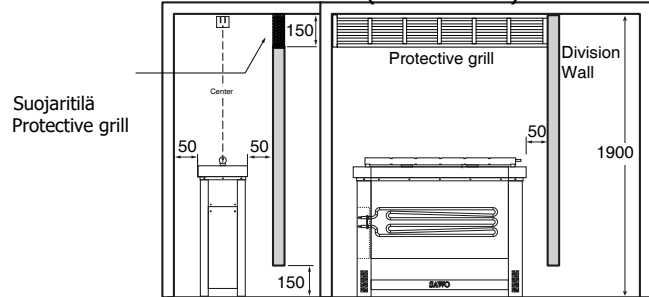
Suosittellemme asentamaan kiukaan seinälle, joka on lähimpänä ovea. Oviuikon aiheuttaman ilmanvaihtumisen pitäisi yhdessä kiukaan lämmittämän kuuman ilman kanssa luoda miellyttävä löyly saunaan. Noudata annettuja kuutiotilavuuksia (Katso sivu 21, tekniset tiedot). Älä asenna saunaan enempää kuin yksi kiuas ellei sinulla ole erikoisohjeita kahden kiukaan asentamiseen. Useimmissa maissa, laki vaatii kiukaan kiinnittämisen lattiaan.

Kiuas on todella kuuma. Suosittelemme asentamaan kiukaaseen suojakaiteen, jolla vähennät kosketusmahdollisuuksia kuuman kiukaan kanssa.

Kiukaan liitäntäjohtona tulee käyttää H07RN-F kaapelia tai vastaavaa. Turvallisuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi ainoastaan valtuutettu sähköasentaja saa tehdä kiukaan kytkennät. Väärät kytkennät voivat aiheuttaa oikosulkuja ja palovaaran (Katso sivu 21 kytkentäkaavio).

Kuva 1A | Minimisuojaetäisyydet (mm)
Fig. 1A | Minimum safety distances (mm)

Laitoskäytössä (Väliseinä)
Commercial use (Recess wall)

HUOM!

Laitoskäytössä termostaattianturi on aina asennettava kattoon kiukaan keskilinjalle.

NOTE!

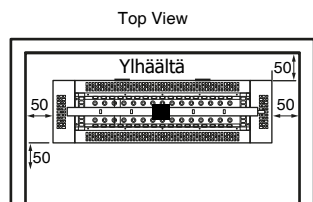
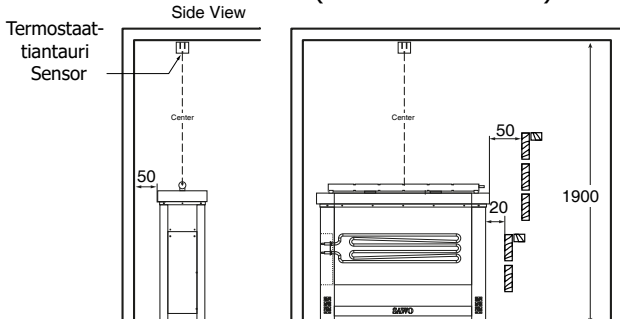
In commercial use the sensor must always be placed vertically in the middle of the heater in the ceiling.

HUOM!

Jos kiuas asennetaan väliseinän taakse, seinän yläosan rako on katettava suojaritulällä jottei kiukaan päälle pääse sinne kuulumattomia objekteja. Ritilän suurin sallittu rako on 50x20mm.

NOTE! If heater is installed behind recess/partition wall, a protective grill must be used to prevent unwanted objects from dropping on top of the heater. Maximum allowed hole size of grill is 50x20mm.

Laitoskäytössä (Normaali asennus)
Commercial use (Normal installation)

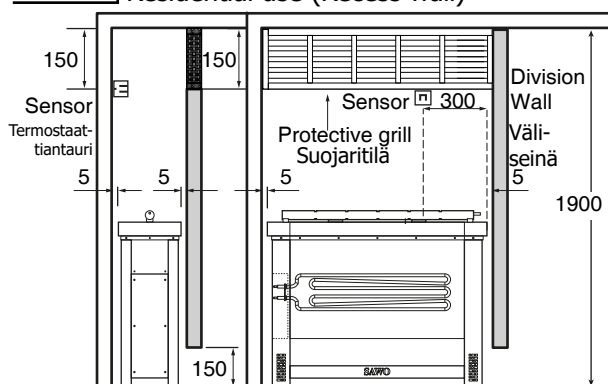
HEATER INSTALLATION

It is recommended that the heater is placed to the wall nearest the door. The air circulation created by the door should work together with the hot air generated by the heater. For safety and convenience, follow the minimum safety distances as provided in Fig. 1. Follow the cubic volumes given in the Technical Data. See page 21. Do not install more than one heater in a sauna room unless you follow the special instructions for tandem-heater installation.

The heater gets very hot. To avoid the risk of accidental contact with the heater, it is recommended that a heater guard be provided.

The cable used for sauna wiring must be HO7RN-F type or its equivalent. A certified electrician must do the installation of the heater to ensure safety and reliability. Improper electrical connection can cause electric shock or fire. Refer to the electrical diagram (See page 21).

Kuva 1B | Kotitalouskäytössä (Väliseinä)
Fig. 1B | Residential use (Recess wall)

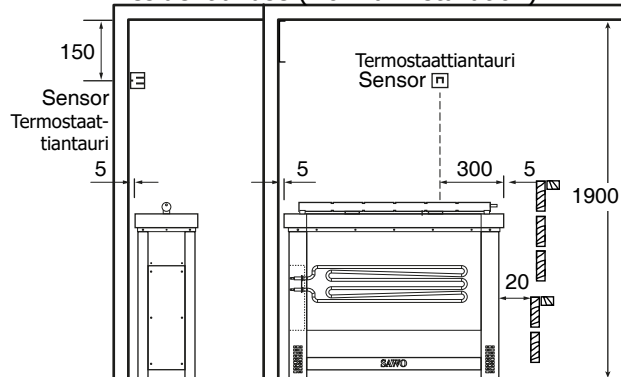
HUOM!

Anturi tulee asentaa vastakkaiseen päähän kuin ohjausyksikkö.

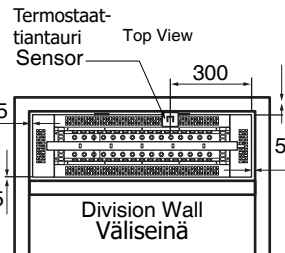
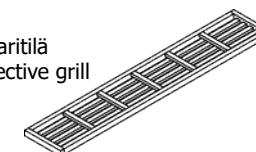
NOTE!

The sensor must be installed opposite to the control box.

Kotitalouskäytössä (Normaali asennus)
Residential use (Normal installation)

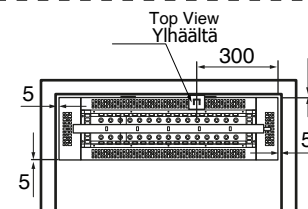

Suojaritilä
Protective grill

HUOM! Käytettäessä väliseinäratkaisua kotitalouskäytössä, termostaattianturi on aina asennettava alemmas kuin seinän yläosan rako.

NOTE! In domestic use when having the Helius heater on a recess wall, the sensor must be installed below the protective grill.

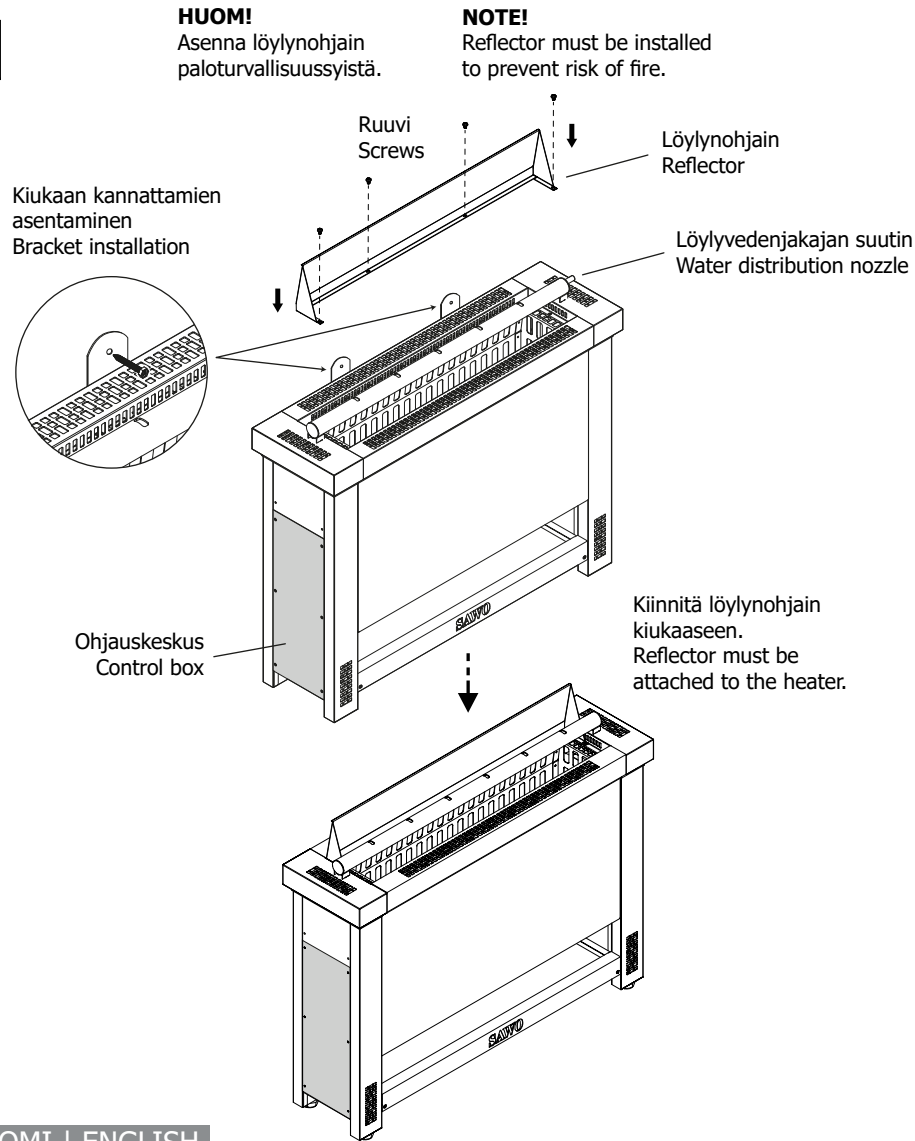
KIUKAAN KÄYTTÖNOTTO

Kiuaspaketti sisältää löylykupin, löylyvesiletkun, löylykupin telakan, löylyvedenjakajan sekä kiukaan seinäkiinnikkeet. Asenna seinäkiinnikkeet varmistamaan ettei kiuas vahingossakaan kaadu.

HEATER ASSEMBLY

The heater comes in a set with a water accessory: water funnel, holder, hose and water distribution tube. Mounting brackets are also enclosed. Screw the brackets to the heater and to the wall to secure the heater to prevent it from falling down.

Kuva 2
Fig. 2

LÖYLYVESILINJAN ASENTAMINEN

Löylyvesilinjaa tarvitaan kun käytetään väliseinäratkaisua kiukaan "piilottamiseen". Sen avulla voidaan helposti ja huomaamattomasti annostella vettä kiukaalle. Asenna silikoniletku tiukasti löylyvedenjakelijan ja löylykupin liittimiin. Mikäli haluat kiinnittää löylykupin seinälle, käytä sitä varten tarkoitettua telakkaa.

Asenna kuppi paikkaan johon voit helposti kaataa löylyvettä. Löylykuppi on asennettava korkeammalle kuin kiuas, jotta varmistetaan veden esteettömästä virtaamisesta kiuaskiville. Vesi kulkeutuu löylyvedenjakajaan, jolloin vesi jakautuu tasaisesti kiuaskiville ja muodostaa miellyttävän löylyn. Lyhennä löylyvesiletkua tarvittava määrä jottei tukkeumia pääse syntymään. Lisää vettä tasaisin väliajoin jotta saat mahdollisimman tasaisen löylyn ja lämmön saunaasi.

HUOM!

Löylyvedenjakajan suutin tulee olla eri päässä kiuasta kuin ohjauskeskus jottei vesi pääse valumaan vikatilanteissa sähköosien päälle.

NOTE!

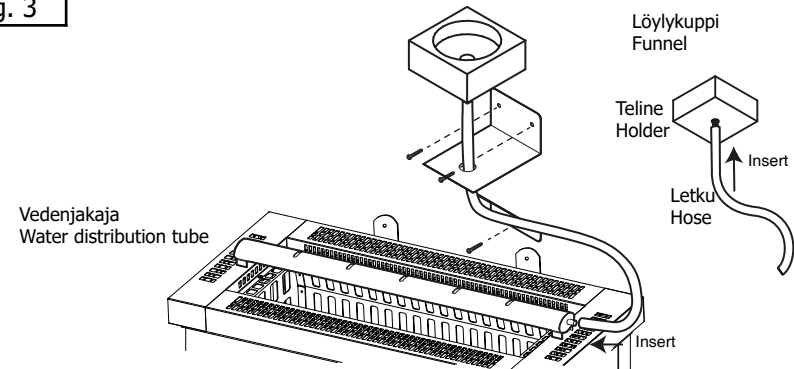
Water distribution nozzle **MUST** be positioned on the opposite side of the Control Box. This is to avoid short circuits caused by accidental leaks.

WATER ACCESSORY INSTALLATION

The water funnel and hose is necessary when installing the heater on a recess wall. It is used to easily transmit water into the heater stones. Insert firmly the silicone hose to the nozzle of the funnel and the distribution tube to tighten it. You may use the holder if you wish to hang the funnel on the wall. See illustration below.

Place the funnel on the area that is accessible for putting water into it. Funnel must be placed higher than the heater to ensure even water distribution on the stones. When water is poured into the funnel, the water is distributed evenly to the heater and generate a pleasant steam inside the sauna room. Cut short the hose when necessary to avoid water trap. Set an interval on pouring water into the heater to have proper radiant steam.

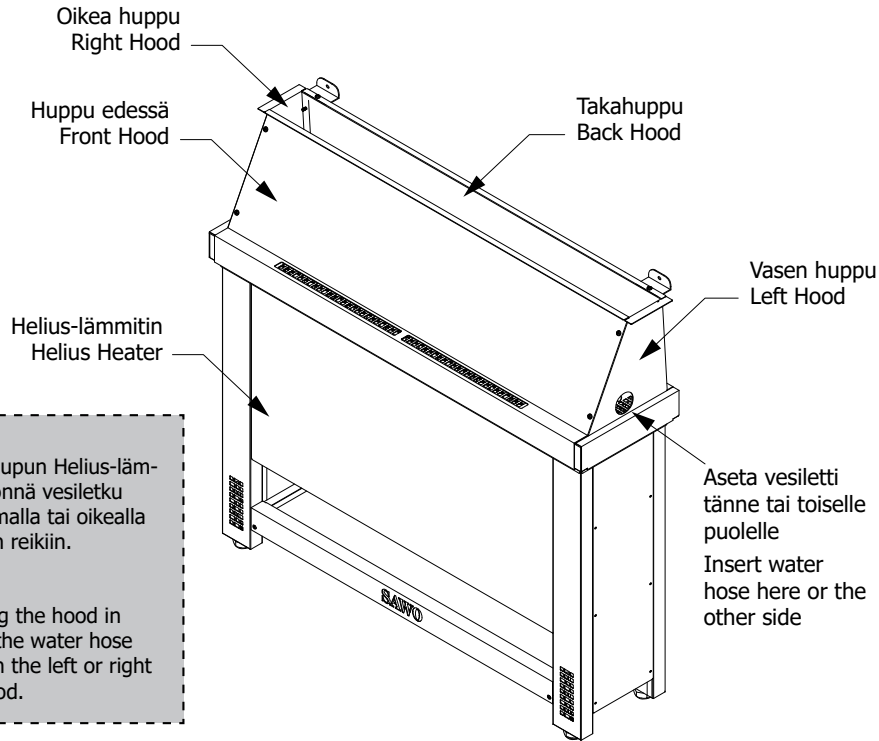
Kuva 3
Fig. 3

HELIUS HOODIN ASENNUS

Huppu Helius-lämmittimessä toimii suojakotelona, joka suojaa sisäosia pölyltä, roskilta ja ympäristön vaikutuksilta. Se lisää turvallisuutta estämällä tahattoman kosketuksen kuumiin osiin ja ohjaa lämmön tehokkaasti. Lisäksi huppu parantaa lämmittimen kestävyttä ja varmistaa optimaalisen toiminnan ylläpitämällä oikean ilmavirtauksen ja eristyksen.

Kuva 4A
Fig. 4A

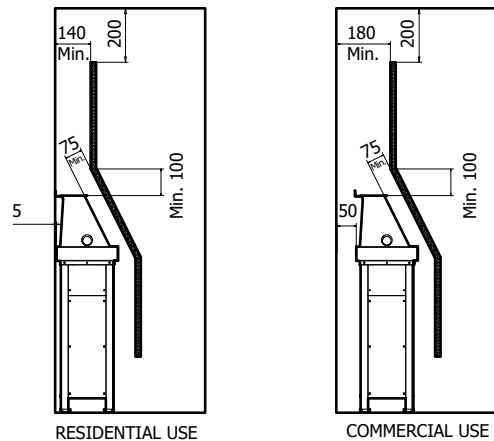
HUOM!

Kun asennat hupun Helius-lämmittimeen, työnnä vesiletku hupun vasemmalla tai oikealla puolella oleviin reikiin.

NOTE!

When installing the hood in Helius, insert the water hose in the holes on the left or right side of the hood.

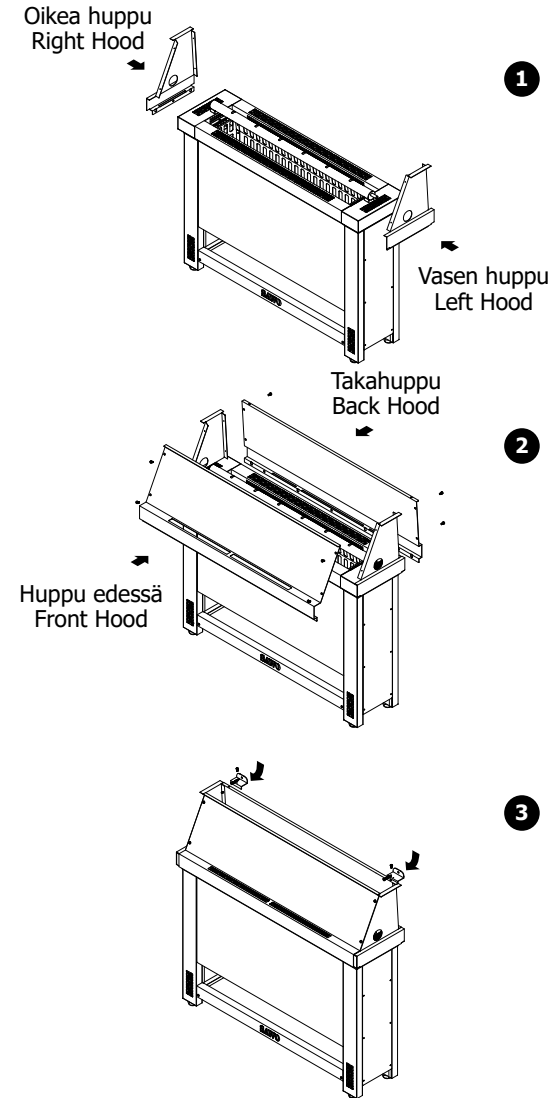
Kuva 4B | Minimisuojaetäisyydet (mm)
Fig. 4B | Minimum safety distances (mm)

HELIUS HOOD INSTALLATION

The hood in a Helius heater serves as a protective cover, shielding internal components from dust, debris, and environmental elements. It enhances safety by preventing accidental contact with hot parts and directs heat efficiently. Additionally, the hood improves the heater's durability and ensures optimal performance by maintaining proper airflow and insulation.

Kuva 5
Fig. 5

- 1 Attach left and right hood in both sides of the helius heater.

Kiinnitä vasen ja oikea huppu helius-lämmittimen molemmille puolille.

- 2 Attach front and back hood with the provided screws.

Kiinnitä etu- ja takahuppu mukana toimitetuilla ruuveilla.

- 3 Attach and screw the brackets to the wall to secure the heater and prevent it from falling down.

Kiinnitä ja ruuvaa kannattimet seinään lämmittimen kiinnittämiseksi ja sen kaatumisen estämiseksi.

KIUASKIVET

Kivien tarkoitus kiukaassa on varastoida lämpöenergiaa löylyveden tehokkaan höyrystämisen takaamiseksi. Kiukaan oikean toiminnan varmistamiseksi on kivet poistettava kiukaasta vähintään kerran vuodessa tai n. 500 käyttötunnin välein. Kiukaan kivitila puhdistetaan murentuneista kivistä ja uudet kivet ladotaan ohjeen mukaisesti. Tarvittava kivimäärä on ilmoitettu kiukaan teknisissä tiedoissa (Katso sivu 21, tekniset tiedot).

HUOM! Älä käytä kiuasta ilman kiuaskiviä, sillä se voi aiheuttaa palovaaran. Käytä kiukaassasi vain valmistajan suosittelemia SAWO-kiuaskiviä. Väärien kivien käyttö voi aiheuttaa lämmityselementtien ennenaikaisen hajoamisen. Älä käytä kiukaassa keraamisia kiuaskiviä.

KIVIEN LADONTA KIUKAASEEN

Hanki vain kiukaisiin tarkoitettuja kiviä. Huomio, että keraamisia, pyöristettyjä ja koristekiviä ei saa asentaa siten, että ne koskettavat vastuksia.

Pese kivet mahdollisen lian ja pölyn poistamiseksi.

Kokeile kiukaan toimivuus ennen kivien asentamista. Laita kiuas päälle hetkeksi. Kaikkien vastusten tulee lämmetä. Huomioi kiukaan ohjeet, mikäli kiuas on ensimmäistä kertaa käytössä tai vastuksia on uusittu.

Huomio kiviä asennettaessa, että ilman on päästävä virtaamaan kivipesän läpi. Älä asenna alle 35 mm:n halkaisijoltaan olevia kiviä tai kiven paloja. Älä myöskään työnnä isokokoisia kiviä väkisin vastusten väliin, vaan poista tällaiset kivet.

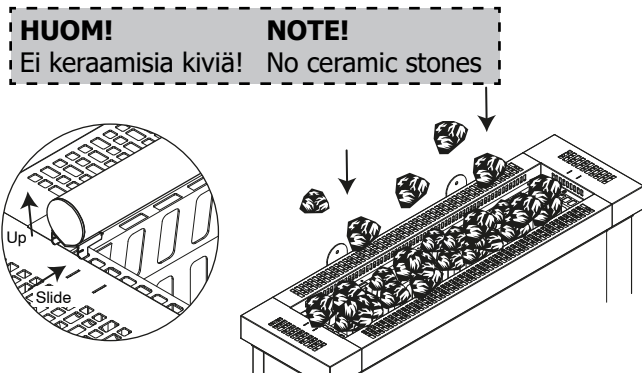
Kivet on ladottava siten, että vastukset eivät väännä ulos- tai sisäänpäin, eikä vastukset kosketa toisiaan. Kiukaan mahdolliset vastuspidikkeet on asennettava huolellisesti siten, että ne estävät vastusten keskinäiset kontaktit. Älä lado kiviä mahdollisen vastustelineen sisäpuolelle, vaan pelkästään sen ympärille ja yläpuolelle.

Kivet on ladottava kiukaaseen siten, että vastukset peittyvät. Älä kuitenkaan tee kekoa. Huolehdi, ettei yläkehys peity. Kiukaan läpi virtaavaa ilman kiertoa ei saa estää, koska tämä johtaa vastusten ylikuumenemiseen ja niiden käyttöiän merkittävään lyhenemiseen.

HUOM! Takuu ei korvaa vastusten rikkoutumisia, jotka aiheutuvat väärän kivilajin käytön tai virheellisen ladonnan aiheuttamasta ylikuumenemisestä tai niiden aiheuttamista mekaanisista vaurioista.

Irrota löylyvedenjakeilija ensin liu'uttamalla ja sitten nostamalla ylöspäin. Lisää kiuas kivet ja asenna jakelija paikoilleen.

Kuva 6
Fig. 6

HEATER STONES

The main purpose of the stones in the heater unit is to store enough energy to efficiently vaporize the water thrown on top of the stones to maintain correct humidity in the sauna room. The stones must be removed at least once a year or every 500 hours whichever occurs first. All stone crumbles must be removed from the heater unit and replaced with new ones as described in the heater manual. When placing the stones, recommended to use cut resistant gloves. The required amount of stones is listed in the manual provided (See page 21 Technical Data).

NOTE! Never use the heater without stones as it may cause fire. Use only manufacturer recommended SaWo-stones. Using unsuitable stones may lead to heating element damage and will void the warranty. Never use eramic stones or other artificial stones of any type!

LOADING STONES INTO THE HEATER

It is recommended that all stones should be rinsed to remove any stains or dust that can cause unpleasant odor during the first few times of using the heater. It is important that the stones are loaded carefully in a way that they do not block air circulation through the heater. Load the stones to the heater so that the heating elements are not visible from any angle. Larger stones that won't fit between the heating elements must not be forced in place instead they must be completely removed. Small crumble or stone pieces smaller than 35mm in diameter must not be loaded into the heater because they will block the air circulation and will cause overheating and possible heating element damage. Load the stones to the heater so that the heating elements are not visible from any angle. If heating elements touch each others, it will significantly reduce the life span of heating element.

NOTE! Heating element damage due to overheating caused by wrong kind of stones or stones which were wrongly loaded into the heater is not covered by the factory warranty.

Before the heater is filled with stones, electrician should test that the heater works. Testing can be done by turning on the heater for a short time without any stones and verifying that all heating elements are heating up.

Slide up the water distribution tube to remove. Place enough stones and place back the water distribution tube afterwards.

SAUNAHUONEEN LÄMMITYS

VAROITUS!

Uusissa vastuksissa saattaa olla tuotantovaiheessa syntyneitä ainejäämiä, jotka voivat aiheuttaa ensimmäisellä lämmityskerralla savun ja hajun muodostumista saunaan. Savun hengittäminen voi olla terveydelle haitallista.

Seuraa seuraavia ohjeita lämmittäessäsi kiuasta ensimmäistä kertaa tai jos olet vaihtanut kiukaaseen uudet vastukset.

1. Säädä kiuas maksimilämpötilaan.
2. Anna kiukaan olla päällä puoli tuntia. VÄLTÄ saunahuoneessa oloa tänä aikana.
3. Anna saunahuoneen tuulettua kunnolla ensimmäisen lämmityskerran jälkeen.
4. Jos seuraavalla lämmityskerralla kiuas ei muodosta savua tai hajua, voit aloittaa saunan käytön. Mikäli savua tai hajua muodostuu yhä, poistu saunasta välittömästi ja toista vaiheet 1-3 uudelleen.

Tarkista sauna aina ennen kiukaan päälle kytkemistä (ettei kiukaalla tai sen suojaetäisyyksien sisällä ole mitään palavaa). Varmista, että saunan tuuletus on riittävä ja asianmukainen. Teholtaan oikean kokoinen kiuas lämmittää saunahuoneen valmiiksi noin tunnissa (Katso sivu 21). Saunan lämpötilan tulisi olla noin +60-90°C. Saunahuoneen lämpötila vaihtelee kiuasmallista, saunahuoneen koosta, ilmanvaihdosta sekä saunojien omista mieltymyksistä. Mikäli saunaan asennettu kiuas on liian suuritehoinen, lämpiää sauna liian nopeasti mutta kivet eivät ehdi lämmitä tarpeeksi. Kivien ollessa kylmiä, valuu suurin osa heitetystä löylyvedestä suoraan kiukaan läpi. Mikäli saunahuoneeseen asennettu kiuas on tilaan suhteutettuna alitehoinen, kuluu saunan lämmittämiseen enemmän aikaa.

HEATING OF THE SAUNA ROOM

CAUTION!

Smoke and odor formation when heating up for the first time. Work materials from the manufacturing process will be present on the new heating elements. These evaporate when the sauna heater is heated up for the first time. This produces smoke and an unpleasant odor. Breathing in the fumes or smoke can be harmful to your health.

Perform the following steps when operating the sauna heater for the first time and if the heating elements for the sauna heater have been changed. In this way you will prevent damage to health due to the fumes and smoke produced when heating up for the first time.

1. Select the highest possible temperature in the sauna control.
2. Heat up the sauna heater for half an hour. Do NOT stay in the sauna cabin during this period.
3. Allow the sauna cabin to ventilate thoroughly after heating up for the first time.
4. If no smoke or odor is produced the next time the sauna heater is heated up, you can start to use the sauna. If smoke or odor is produced again, leave the sauna cabin immediately and repeat the initial heating up process followed by ventilation.

Always check the sauna room before switching sauna heater on (to be sure that there is no combustible things within **the safety distances of the heater or on the heater**). Make sure that sauna room has been efficiently ventilated. If the output of the heater is proper it will take about an hour to reach suitable temperature (See page 21). The temperature in sauna room should be between +60 - +90 °C. Temperature is individual in every sauna room depending on e.g. heater model, size of heater room, air ventilation and bathers preference. Too powerful heater will heat sauna room too quickly and the stones won't have enough time to warm. The water poured on the stones will not evaporate, but flow into the stone holder. An underpowered heater, on the other hand, would lead to an undesirably long heating period.

ILMANVAIHTO

Miellyttävän saunakokemuksen luomiseksi saunassa tulisi olla kuumaa ja raikasta ilmaa sopivassa suhteessa. Ilmanvaihdon tarkoituksena on kierrättää kiukaan ympärillä oleva ilma kaikkialle. Tulo- ja poistoilmaventtiilien sijainti vaihtelee saunan mallista sekä käyttäjän mieltymyksistä riippuen.

Tuloilmaventtiili voidaan asentaa seinälle suoraan kiukaan alle (kts. kuva A). Koneellista ilmanvaihtoa käytettäessä tuloilmaventtiili voidaan asentaa väh. 60cm korkeuteen kiukaan yläpuolelle seinälle (kts. kuva B) tai kattoon (kts. kuva C). Kuvien mukaisissa asennuksissa, ulkoa tuleva raskas kylmä ilma ja kiukaasta tuleva kevyt kuuma ilma yhdistyvät saaden aikaan raikkaan ilman saunojille. Ilmanvaihtotenttiilien tulee olla halkaisijoiltaan 10cm.

Poistoilmaventtiili tulisi sijoittaa diagonaalisesti tuloilmaventtiiliä vastapäätä, mieluiten lauteiden alle mahdollisimman kauas tuloilmaventtiilistä. Se voidaan asentaa joko lattian läheisyyteen, johtaa putkea pitkin katolla sijaitsevaan poistoilmaventtiiliin tai oven alitse kylpyhuoneessa sijaitsevaan poistoilmaventtiiliin. Tällöin saunan kynnyksraon on oltava vähintään 5cm ja kylpyhuoneessa olisi suotavaa olla koneellinen ilmastointi. Poistoilmaventtiiliin tulee olla kaksi kertaa suurempi kuin tuloilmaventtiiliin.

ERISTYS

Saunassa tulee olla asianmukaiset eristykset seinissä, katossa ja ovesa. Mikäli saunassa on yksi neliömetri (m²) eristämätöntä seinäpintaa (esim. lasiovi, tiili- tai kaakeliseinä) on saunan tilavuuteen laskettava suunnilleen 1,2 kuutiometriä (m³) lisää (Katso sivu 21, Tekniset tiedot). Tämä vaikuttaa erityisesti oikeanlaisen kiukaan valintaan.

Kosteuseristyksen tulee olla saunassa hyvä, jotta kosteuden leviäminen muihin huoneisiin ja seinärakenteisiin estetään tehokkaasti. Kosteuseristys tulee sijoittaa lämpöeristyksen ja paneelien väliin.

Lämpö- ja kosteuseristys asennetaan seuraavan järjestyksen mukaisesti ulkoa sisälle:

1. Lämpöeristyksen suositeltava minimipaksuus seinissä on 50mm ja katossa 100mm.
2. Höyrysulkuna voi käyttää pahvi- tai alumiinifoliolaminaattia, joka kiinnitetään eristyksen päälle alumiinifolio sisäänpäin.
3. Jätä vähintään 20mm ilmarako höyrysulun ja sisäpaneelin väliin.
4. Estääksesi kosteuden kerääntymisen paneelin taakse jätä seinäpaneelin ja katon väliin rako.

AIR VENTILATION

To have a soothing sauna, there should be a proper mixing of hot and cold air inside the sauna room. Another reason for ventilation is to draw air around the heater and move the heat to the farthest part of the sauna. The positioning of the inlet and outlet vents may vary depending on the design of the sauna room or preference of the owner.

The inlet vent may be installed on the wall directly below the heater (Fig. A). When using the mechanical ventilation, the inlet vent may be placed at least 60cm above the heater (Fig B) or on the ceiling above the heater (Fig. C). Through these positions, the heavy cold air that is blown into the sauna is mixed with the light hot air from the heater, bringing fresh air for the bathers to breathe. The inlet and the outlet vent must have a diameter of 10cm.

The outlet vent should be placed diagonally opposite to the inlet. It is recommended that the outlet vent be placed under the platform in a sauna as far as possible from the fresh air vent. It may be installed near the floor, or led outside through a pipe from the floor going to a vent to the sauna ceiling, or under the door (to the washroom). In this case, the sill slot must be at least 5cm and it is recommended that there is mechanical ventilation in the washroom. The size of the exhaust should be twice that of the inlet.

INSULATION

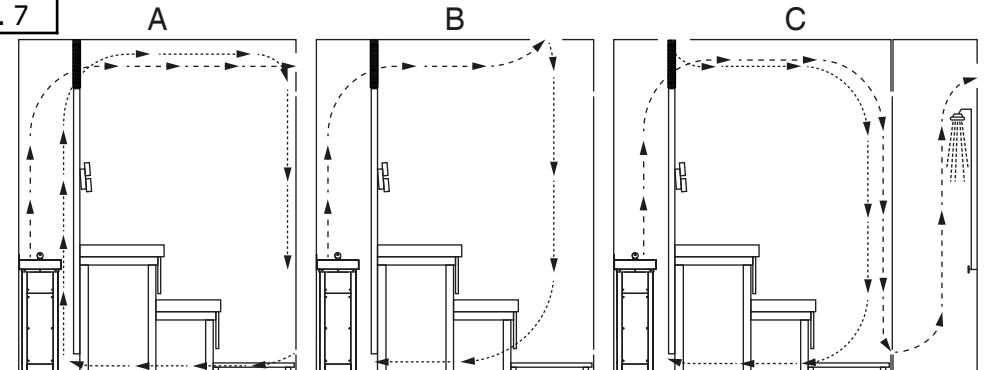
The sauna must have proper insulation on the walls, ceiling and door. One square meter (m²) of un-insulated surface increases the cubic volume by approximately 1,2m³ when determining the power requirement of the heater. See page 21 (Technical Data).

Ensure that moisture proofing is appropriate in the sauna room. The purpose of this is to prevent spreading of moisture to the other rooms or wall structure. Moisture proofing must be placed between heating insulation and panel.

Thermal and moisture proofing need to be installed according to the following order from outside to inside:

- The recommended minimum thickness of the thermal insulation in the walls is 50 mm and in the ceiling 100 mm.
- It is possible to use carton or aluminum foil laminate as a vapor barrier, which is affixed over the insulation aluminum foil inwards.
- Leave at least 20 mm air slot between vapor barrier and inside.
- To prevent gathering of the moisture behind the panel, leave the slot between wall panel and ceiling.

Kuva 7
Fig. 7

KIUKAAN KÄTISYYDEN VAIHTAMINEN

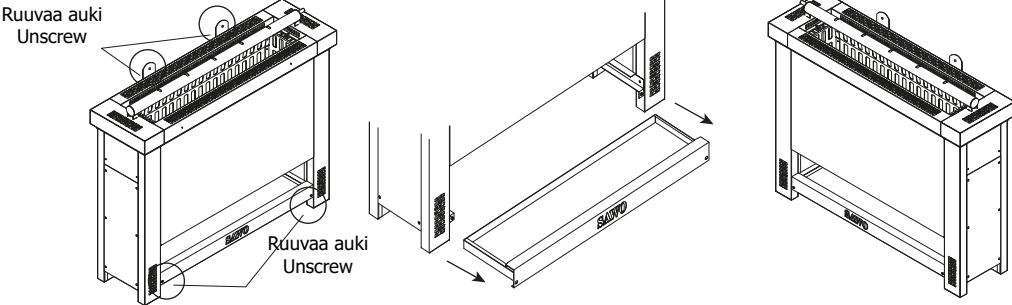
Mikäli kiukaan kätisyyden on vaihdettava kytkemisen tai johdotuksen helpottamiseksi, avaa ensin ruuvit kiukaan pohjasta ja irrota kivimuruastia. Asenna astia ja kiukaan seinäkiinnikkeet vastakkaiselle puolelle kuin aiemmin.

ROTATING THE HEATER

In case you need to rotate your heater for wiring convenience or use, remove the screws below the heater to remove the catchbasin to transfer it to the opposite side, same as the heater brackets.

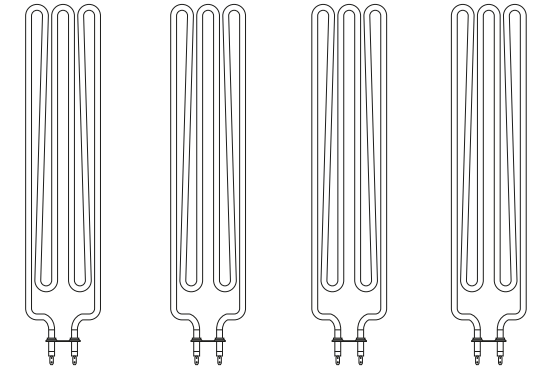
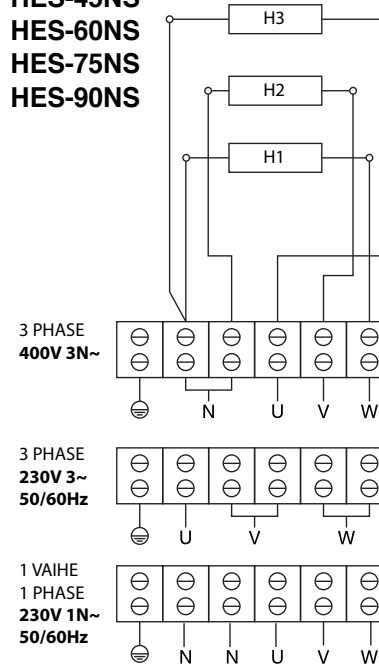
Kuva 8
Fig. 8

Vaihda toiselle puolelle
Transfer to opposite side

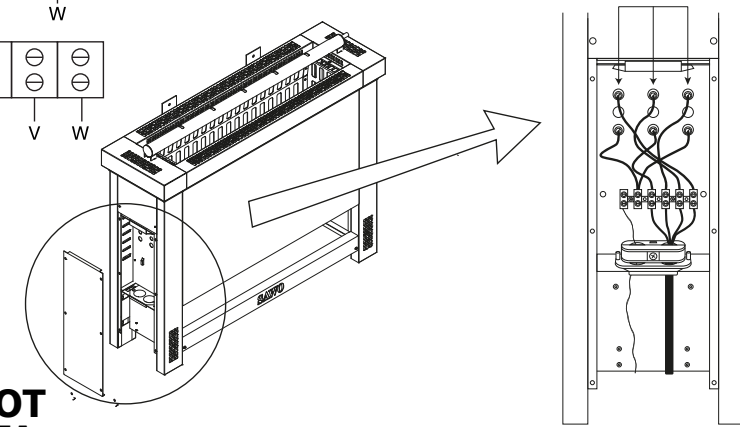

KYTKENTÄKAAVIO ELECTRICAL DIAGRAM

HES-45NS
HES-60NS
HES-75NS
HES-90NS

ARI150 ARI200 ARI250 ARI300
VAIN HAVAINNOLLISTAMISEEN
ILLUSTRATIVE PURPOSE ONLY

TEKNISET TIEDOT TECHNICAL DATA

KIUKAS- MALLI HEATER	VASTUS kW HEATING ELEMENT	SAUNAN TYYPPI- NUMERO SAUNA ROOM TYPE	SAUNAN TILAVUUS SAUNA ROOM MIN MAX (m ³)	JÄNNITE SUPPLY VOLTAGE	KIUKAAN KOKO LEVEYS SYVYYS KORKEUS SIZE OF THE HEATER WIDTH DEPTH HEIGHT (mm)	KAAPELIN KOKO SIZE OF WIRE (mm ²)	KIVET STONES (kg)	OHJAUS CONTROL	SULAKE FUSE (AMP.)
HES-45NS	4,5 3 x 1.5	ARI150	3 6	380-415V 3N~ 220-240V 3~ 220-240V 1~	860 230 655	5 x 1.5 4 x 2.5 3 x 4.0	17	separate erillinen	3 x 10 3 x 16 1 x 25
HES-60NS	6,0 3 x 2.0	ARI200	5 9	380-415V 3N~ 220-240V 3~ 220-240V 1~	860 230 655	5 x 1.5 4 x 2.5 3 x 6.0	17	separate erillinen	3 x 10 3 x 16 1 x 32
HES-75NS	7,5 3 x 2.5	ARI250	7 13	380-415V 3N~ 220-240V 3~ 220-240V 1~	860 230 655	5 x 2.5 4 x 4.0 3 x 10	17	separate erillinen	3 x 16 3 x 20 1 x 40
HES-90NS	9,0 3 x 3.0	ARI300	8 14	380-415V 3N~ 220-240V 3~ 220-240V 1~	860 230 655	5 x 2.5 4 x 4.0 3 x 10	17	separate erillinen	3 x 16 3 x 25 1 x 40

SAUNAN HUOLTO

JOKAISEN SAUNAKERRAN JÄLKEEN:

- ✓ Lauteet pysyvät pidempään puhtaina, kun käytät saunoessa laudeliinaa.
- ✓ Saunomisen jälkeen, jätä sauna päälle vielä noin puoleksi tunniksi. Avaa sen jälkeen tuuletusaukot tai jätä saunan ovi auki.
- ✓ Tyhjennä saunan vesiastiat esim. kiulu.

VÄHINTÄÄN 1-4 KERTAA VUODESSA TAI TARVITTAESSA:

- ✓ Tarkasta kiuaskivien kunto poistamalla kivet. Puhdista kiukaan pohja kivipölystä ja murusista. Lado kivet uudelleen ja vaihda huonokuntoiset, rapautuneet kivet.
- ✓ Tarkasta kivien vaihdon yhteydessä vastukset. Jos vastuksissa on halkeamia tai ne ovat vääntyneet, vaihda kaikki vastukset kerralla. Älä vaihda vastuksia yksitellen.
- ✓ Pese saunan pinnat lämpimällä vedellä ja yleispuhdistusaineella. Käytä pesemiseen pehmeää harjaa. Pese lauteet, lattia, katto ja seinät. Älä käytä puupintojen pesuun ammoniakkaa tai klooria sisältävää pesuainetta. Huuhtelee pesuaine pois kylmällä vedellä. Tuuleta sauna hyvin. Halutessasi voit käsitellä lauteet saunapinnoille tarkoitetulla suoja-aineella. Lue suoja-aineen käyttöohjeet tarkasti pakkauksesta ennen tuotteen käyttämistä.
- ✓ Jos lauteet eivät puhdistu pesemällä, hio lauteet kevyesti ja käsittele suoja-aineella. Älä lämmitä saunaa heti käsittelyn jälkeen.
- ✓ Jos kiukaaseen on kertynyt valkoisia kalkkisaostumia tai likaa, pese kiuas miedolla saippuavedellä tai SAWO Decalcifying solution -vesiliuoksella. Voit myös käyttää apteekista ostettavaa sitruunahappoa. Lue sitruunahapon käyttöohjeet tarkasti pakkauksesta ennen tuotteen käyttämistä.
- ✓ Puhdista lasipinnat ikkunanpesuaineella tai astianpesuaineella. Huuhtelee hyvin ja kuivaa kumilastalla tai kuivalla liinalla.
- ✓ Tarkista kiinnitykset (ovi, lauteet, kaiteet, suojat) ja kiristä ruuvit tarvittaessa.
- ✓ Puhdista lattiakaivo.

SAUNA MAINTENANCE

AFTER EVERY SAUNA SESSION:

- ✓ It is recommended to use bench towels during sauna session to prevent sauna benches getting dirty.
- ✓ After sauna session, leave heater on for 30 minutes so sauna will dry faster. After that, open air vents or sauna door.
- ✓ Empty pail from water.

AT LEAST 1 -4 TIMES PER YEAR:

- ✓ Remove heater stones. Clean stone dust and crumbs from bottom of the heater. Replace stones and replace disintegrated ones.
- ✓ Check heating elements. If there is any cracks or elements are bent, replace all elements. Do not replace only one.
- ✓ Wash sauna surfaces with warm water and multi-purpose detergent. Use soft brush. Wash sauna benches, ceiling, floor and walls. Do not use detergent which includes ammonia or chlorine. Rinse surfaces with cold water and ventilate sauna room well. If needed, protect wood surfaces with wood treatment oil. Read carefully the instructions of wood treatment oil from product packaging.
- ✓ If sauna benches are not getting clean after washing, sand the benches with sandpaper. Protect benches with wood oil. Do not heat the sauna room straight after treatment.
- ✓ If there is calcium stains or other dirt on the heater cover, clean it with mild soap water. You can also use SAWO Decalcifying solution for washing the stains. Dry after wash.
- ✓ Clean glass surfaces with window cleaning agent or dish soap. Rinse well and dry with a squeegee or a dry cloth.
- ✓ Check screws (door, sauna benches, railings). Tighten up if necessary.
- ✓ Clean the floor drain.

Jos kiuas ei lämpene tai sauna lämpenee hitaasti:

NB-MALLIT:

- Onko ajastin toiminta-alueella?
- Onko ajastin pysähtynyt? Ottaako ajastimen väännin kiinni kiukaan runkoon eikä pyöri? (sopiva rako 1-2mm) Tarvittaessa vedä väännintä pari milliä ulospäin.
- Onko termostaatti säädetty saunan lämpötilaa korkeammalle arvolle?
- Onko ylikuumenemissuoja lauennut? Ylikuumenemisen syy tulee selvittää ennen kiukaan kytkemistä takaisin päälle.
- Onko ryhmäkeskuksen sulakkeet ehjät ja päällä? Sulakkeen laukeamisen syy tulee aina selvittää ennen kiukaan kytkemistä takaisin päälle.
- Tarkista hehkuvatko kaikki vastukset kun kiuas on päällä.
- Tarkista että kiukaan teho on sopiva kyseiseen saunahuoneeseen. Katso sivu 21
- Tarkista että kiuaskivet on ladottu oikein, ilmastavasti eivätkä ne ole painuneet tai rapautuneet liikaa. Väljästi ladotut kivet lämmittävät saunan nopeammin.
- Varmista että saunahuoneen ilmankierto on riittävä ja oikein järjestetty (Katso sivu 18).

NI- JA NS-MALLIT:

- Onko kiuas laitettu päälle ohjauskeskuksesta?
- Onko tavoitelämpötila säädetty saunan lämpötilaa korkeammaksi?
- Onko kiukaan pääkytkin päällä? Ni-malleissa kytkin sijaitsee kiukaan alaosassa ja Ns-malleissa tehoyksikössä
- Ovatko kytkintaulun sulakkeet ehjät ja toiminnassa? Sulakkeen laukeamisen syy tulee aina selvittää ennen kiukaan uudelleenkäyttöä.
- Tarkista hehkuvatko kaikki vastukset kiukaan ollessa päällä.
- Tarkista, että kiukaan teho on sopiva kyseiseen saunahuoneeseen. Katso sivu 21.
- Tarkista, että kivet on ladottu oikein ja ilmastavasti, eivätkä ne ole painuneet tai rapautuneet liikaa. Väljästi ladotut kivet lämmittävät saunan nopeammin.
- Varmista että saunahuoneen ilmankierto on riittävä ja oikein ohjattu (Katso sivu 18).

JOS KIUKAAN LÄHELLÄ OLEVAT PINNAT TUMMUVAT:

- Tarkista, että suojaetäisyydet täyttyvät (Katso sivu 8)
- Tarkista, että kivet on ladottu oikein ja ilmastavasti, eivätkä ne ole painuneet tai rapautuneet liikaa. Tämä voi estää ilmankierron kiukaassa ja johtaa rakenteiden ylikuumenemiseen.
- Tarkista ettei vastuksia näy kivien takaa. Tarvittaessa lada kivet uudelleen.
- Jos ylläolevat ohjeet eivät auta, ota yhteyttä kiukaan jälleenmyyjään.

If heater is not heating up or sauna room is heating up slowly:

NB-MODELS:

- Is timer set to the operating range?
- Is the timer On? Is timer knob stuck? (Suitable gap is 1 - 2mm between knob and heater body) If necessary, pull out the knob couple of millimeters.
- Is the thermostat set to higher than temperature inside the sauna room?
- Is the temperature fuse defective? Find out the reason before turning on your heater again.
- Are all heating elements glowing red when the heater is ON?
- Is the heater's heating power enough for the sauna room? (See page 21)
- Are the sauna stones laid properly? Is there enough space for air circulation and stones are in good condition? If stones are laid loosely, sauna will warm up faster.
- Is the air circulation enough in the sauna room? (See page 19)

NS- AND NI-MODELS:

- Is the control unit ON?
- Is the set temperature higher than the temperature inside the sauna room?
- Is the main switch ON? In Ni-models, main switch is located at the bottom of the heater, and in NS-models it is on the power control.
- Are the switchboard fuses ON and unbroken? If broken, find out the reason before turning ON your heater.
- Are all heating elements glowing red when the heater is ON?
- Is the heater's heating power enough for the sauna room? (See page 21)
- Are the sauna stones laid properly? Is there enough space for air circulation and stones are in good condition? ? If stones are laid loosely, sauna will warm up faster.
- Is the air circulation enough in the sauna room? (See page 19)

IF THE SURFACES DARKEN AROUND THE HEATER:

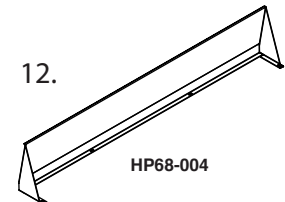
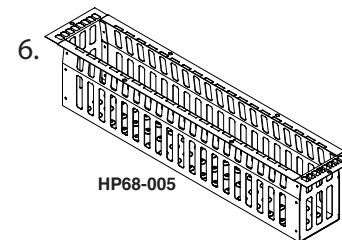
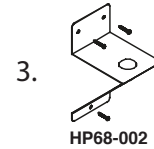
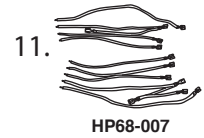
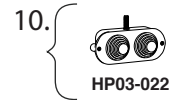
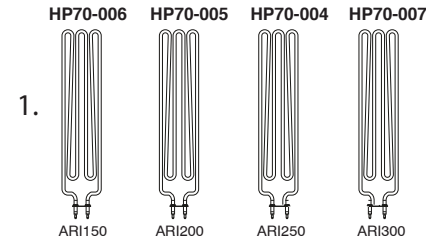
- Is the heater installed following the safety distances? (See page 8)
- Have you laid the sauna stones correctly and there is enough space between the stones for air circulation? If air circulation is blocked constructions around the heater might over heat.
- Are the heating elements visible behind the stones? Rearrange stones if necessary.
- If you cannot find the reason, contact your retailer.

VARAOSAT

1. Vastukset
2. Löylykuppi ja senliitin
3. Löylykupintelakka
4. Löylyvesiletku
5. Löylyvedenjakaja - Ø32mm rosteriputki
6. Kivipesä
7. Vastuspidike O-renkaalla, Prikalla ja ruuvilla
8. Riviliitin 7-napainen (Iso valkoinen)
9. Säätöjalka
10. Kaapelin pidike
11. Johdin setti
12. Löylynohjain

SPARE PARTS

1. Heating Elements
2. Stone Cup with Coupler
3. Cup Holder
4. Hose
5. Water Distributor - Ø32 Stainless Pipe
6. Rock Container
7. Heating Element Lock with O-ring screw and washer
8. Terminal Block 6-Pole, Big White
9. Leveling Bolt
10. Cable Holder
11. Wire Set
12. Reflector

CE UK CA IPX 4 EAC ~~X~~

Pidätämme oikeuden muutoksiin.
Subject to change without notice.

www.sawo.com | info@sawo.com

HES_ML_3P-1P_FiEn_1224